

La xamba verda

EL TEMPS ha tingut accés a un informe de la UPV en què es demana a la Conselleria d'Agricultura i Medi Ambient de la Generalitat valenciana la denúncia oficial del conveni que atorga a TRAGSA les actuacions mediambientals de manera automàtica.

Dia 20 de setembre, divendres. Víctor Baeta i Subias, secretari comarcal de la ciutat de València d'UPV, i Emili Fuster i Mas, responsable de l'àrea de medi ambient de la formació nacionalista, presentaven al registre d'entrada de la Conselleria d'Agricultura i Medi Ambient de la Generalitat valenciana un escrit en què es demana que aquesta denunciï abans de l'1 d'octubre vinent el conveni signat el 20 d'octubre de 1989 per la Generalitat valenciana, l'Institut Nacional per a la Conservació de la Naturalesa (ICONA) i l'Empresa Transformació Agrària, SA, (TRAGSA). Un conveni amb el qual aquesta empresa ha realitzat des d'aleshores la pràctica totalitat de les actuacions mediambientals de l'administració autònoma, perquè totes les tasques relacionades amb la protecció i millora dels ecosistemes valencians se li assignen de manera automàtica, és a dir, sense concurs públic, amb un volum de negoci de desenes de milers de milions de pessetes anuals.

La destrucció d'un sector. "Hem fet un seguiment de més d'un any de les actuacions de TRAGSA al País Valencià i hem constatat les conseqüències negatives per al desenvolupament del sector valencià dedicat a la protecció ambiental. De fet, moltes de les empreses que funcionaven en aquest sector han hagut d'abandonar o plegar-se a ser simples beneficiàries d'algunes subcontractes de TRAGSA", explica Emili Fuster. En set anys, aquesta empresa que va nàixer en el sector públic estatal —encara avui pertany al grup Patrimonio— ha gaudit d'una situació



ARXIU / RAFA GIL

d'absolut privilegi que ha acabat revertint diners públics valencians fora del nostre territori. "A més —afegeix Fuster—, hem pogut detectar situacions dubtoses pel que fa als aspectes laborals, en la gestió i en actuacions concretes, i també una falta de transparència molt important en algunes de les activitats de TRAGSA". De tot això, els representants nacionalistes en parlaren el passat 11 de setembre amb la consellera d'Agricultura i Medi Ambient, Maria Àngels Ramon-Llín, d'Unió Valenciana (UV), qui es va mostrar disposada a estudiar la situació i a prendre les mesures més adequades.

EL TEMPS ha tingut accés en

exclusiva a l'informe de la UPV sobre el cas TRAGSA, com l'anomena ja el partit nacionalista, i el qualifica de "mostra molt significativa del plegament dels socialistes valencians a un model de desenvolupament autonòmic subsidiari dels interessos estatals, que ha tingut com a conseqüència la impossibilitat de crear un sector mediambiental valencià, d'empreses públiques, privades i comunitàries capaces de realitzar els serveis que són competència de la Generalitat al mateix temps que es potenciava la creació de llocs de treball i s'aconseguia que els recursos propis es quedaren al país". L'informe tracta també de la con-

Protecció i restauració del paisatge i lluita integral contra els incendis són, segons el conveni signat amb la Generalitat valenciana, dues de les accions de TRAGSA. Una activitat que li reportà un volum de més de 50 mil milions de pessetes l'any 1994.



fusió de l'actual participació accionarial de TRAGSA i el caràcter públic o privat de l'empresa (vegeu requadre en la pàgina 37), aspecte que podria comprometre encara més "el tracte de favor de què gaudeix per part de les diverses administracions públiques valencianes". Finalment, el dossier recull algunes denúncies publicades en mitjans de comunicació al llarg dels últims anys sobre actuacions presumptament irregulars protagonitzades per TRAGSA i també altres situacions concretes de què han informat regidors d'UPV, extreballadors i empresaris del sector mediambiental.

Competències són negocis. El conveni ara denunciat el signaren Lluís Font de Mora, aleshores conseller d'Agricultura i Pesca, Santiago Marraco, aleshores director d'ICONA (i ex-president de la Diputació General d'Aragó), i Alberto Campanero, president de TRAGSA en aquell moment. Es tractava de dotar de marc legal una activitat econòmica que havia de moure un volum de negoci de més de 50 mil milions de pessetes l'any 1994 -l'últim del qual el grup Patrimoni ha facilitat xifres a través de la seua memòria d'activitats-, amb uns beneficis nets consolidats

Maria Àngels Ramon-Llín, consellera d'Agricultura i Medi Ambient. Segons la UPV, s'ha compromès a estudiar la situació i a prendre les mesures adequades.



ARXIU / RAFA GIL

després d'impostos de 1.534 milions de pessetes.

Un Reial Decret del 8 de febrer de 1984 traspasa a la Generalitat valenciana els serveis i les competències en matèria de conservació de la naturalesa i estableix tot un seguit de mesures per tal que l'estat "preste recolzament tècnic i material a la comunitat autònoma per al desenvolupament de les funcions transferides". A partir d'aquest moment, se signen diversos convenis entre la Generalitat i TRAGSA -per a la col·laboració i execució d'obres d'infraestructura i desenvolupament rural, l'any 1986- i entre la Generalitat i ICONA -per a la restauració hidrològic-forestal, l'any 1987. En

Un empresari perjudicat per TRAGSA: "Hi ha plantes per a repoblació que acaben podrint-se en un solar perquè ja estan pagades".

l'àmbit estatal, l'any 1985 es publica el Reial Decret 1.422 pel qual TRAGSA esdevé mitjà i servei tècnic propi de l'ICONA.

Víctor Baeta explica que "la transferència de les competències mediambientals permet a les administracions autònomes gestionar un volum molt important de recursos, crear noves estructures econòmiques i afavorir les iniciatives autòctones en sectors sobre els quals poden incidir". És aleshores que l'estat central, ja en plena dècada socialista, posa en marxa una estratègia per tal d'assegurar-se la continuïtat del negoci, mitjançant l'establiment de legislacions que beneficien aquesta empresa pública. "Però aquesta arribada de recursos financers és un viatge d'anada i tornada, perquè és la matei-

xa empresa la que al capdavall mou els fils del negoci", assegura Baeta basant-se en uns resultats que, segons ell, "al cap del temps són ben clars: una part substantiva dels recursos que avui té el govern valencià en matèria de medi ambient està ja prèviament adjudicada a una sola empresa, en què els interesos valencians no tenen res a veure, i emigren cap a comptes forasters".

El secretari comarcal d'UPV-València assegura, a més, que "ens trobem davant d'un conveni que preveu que l'administració anticipi fins a un 80% de les despeses de cada actuació encarregada. Això, juntament amb la capacitat que té TRAGSA per capitalitzar-se mitjançant la presentació de certificacions ordinàries mensuals a l'administració, explicaria que l'empresa tinguera 487 milions de pessetes de despeses financeres en 1993 i només 380 en 1994. Tota una xamba! Perquè s'entenga: qualsevol empresari posaria vots a la *marededeueta* per poder gaudir d'una situació de privilegi semblant. I parlem d'una empresa que en aquells anys estava entre les cent primeres de l'estat". Víctor Baeta també denuncia la falta de transparència i l'ocultisme de TRAGSA: "Hem demanat en diverses ocasions al senyor Carlos Sánchez Laing, actual secretari general de TRAGSA, que ens facilitara de manera oficial, entre d'altres dades, un exemplar de les memòries dels tres últims anys, però no hem rebut cap resposta".

Amiguisme en la contractació de les brigades forestals, relacions laborals sense altes en la Seguretat Social, pràctiques irrespectuoses amb els drets socials dels treballadors o amenaces i maltractaments, són alguns dels titulars de premsa que ha protagonitzat TRAGSA en els dos últims anys, referits a una plantilla que l'any 1993 era d'uns 1.200 treballadors i que segons fonts sindicals ara s'eleva a uns 7.000. Les denúncies d'alguns extreballadors i dels sindicats CGT i UGT -majoritari en el comitè d'empresa-, formen un rosari d'irregularitats d'impossible justificació per part d'una empresa pública.

Les mateixes característiques del sector en què treballa TRAGSA han permès, segons sembla, que una part dels contractes subscrits amb els treballadors dedicats a la reforestació forestal estiguessen adscrits en els anys 1992 i 1993 a l'anomenat Règim Especial Agrari de la Seguretat Social, quan haurien d'haver-ho estat en el règim general. "També ha estat una pràctica habitual la importació de mà d'obra barata d'altres comunitats autònomes", explica un empresari del sector de la Foia de Bunyol que s'ha sentit perjudicat pels privilegis de TRAGSA i que prefereix mantenir l'anonimat. Així, encara que es poguera optar a concurs públic, que tampoc és el cas, és impossible competir amb una empresa que pot estalviar milers de milions de pessetes de manera irregular contractant a l'empara d'una legislació com la de règim agrari. Segons aquest empresari, "TRAGSA es mou amb prepotència, només cal veure com es relacionen els principals homes de l'empresa en els despatxos oficials o com es movia el senyor José Maria Díaz, alt executiu de la secció VII de la companyia, pel palau de la plaça de Manises (la Generalitat valenciana) fa uns anys, quan feia *provincias*; tots són els mateixos.



Hi ha hagut regals per a funcionaris claus, favors i preferències, materials comprats per a determinades obres públiques que acaben en el xalet d'un important personatge o plantes per a repoblar zones forestals que acaben podrint-se en un solar perquè ja s'han pagat. I quan algú pot escapar del control, es queda sense faena, així de simple". Un ex-treballador de TRAGSA ho explica amb altres paraules: "Entre la prebendes i el càstig,

hi ha l'*omerlà*, la llei del silenci".

Segons expressió d'una alta instància de Medi Ambient, aquest "tots són els mateixos" de què parla l'empresari s'explica per la comoditat que permet el model de funcionament entre les administracions i l'empresa. Diversos testimonis ho corroboren, com ara la fotografia d'un forn instal·lat per l'empresa com un especialíssim regal a l'administració —previ a la realització del projecte de rehabilitació de la masia que avui és la seu del Parc Natural de l'Albufera—, i en el qual "durant els anys 1994 i 1995 es cuinaven porcs senglars que els tècnics de TRAGSA aportaven als àpats on alguns funcionaris de la Conselleria eren convidats habitualment", assegura l'ex-treballador que abans recorria a l'argot de la màfia per explicar silencis i complicitats. "La connivència entre els alts funcionaris i l'empresa, més enllà del clima de cooperació que alimenta els convenis, es constata amb la indicació de les persones i empreses que podien ser objecte de contractació o de subrogament de serveis per part d'aquests funcionaris, òbviament com a contraprestació de les actuacions encarregades", han explicat a aquest setmanari alguns ex-treballadors de TRAGSA.

Forn construït per TRAGSA en la seu del Parc Natural de l'Albufera abans que la masia fóra restaurada amb aquesta finalitat. Al seu voltant, funcionaris de la Generalitat i tècnics de l'empresa cuinaven els porcs senglars que aquests portaven i brindaven per l'èxit de la política mediambiental, segons un ex-treballador.

Entre públic i privat

TRAGSA (Empresa de Transformació Agrària, SA) naix l'any 1977 a l'empara del Reial Decret 379 de 21 de gener. Constituïda com a empresa pública, amb domicili al carrer d'Agustín de Bethancourt, de Madrid, declara que el seu objecte social és l'execució d'obres d'infraestructura agrària, tot i que en l'any 1984 i mitjançant la publicació d'un Reial Decret del 8 de febrer, s'efectua una ampliació d'aquest objectiu que permet a l'empresa l'actuació en el camp de l'assistència tècnica de caràcter agrari i el desenvolupament de noves tecnologies.

Segons l'última memòria, l'any 1994, TRAGSA tenia distribuït el seu capital social entre l'estat espanyol (un 20%), l'ICONA (un 9,68%) i l'IRYDA (Institut per a la Reforma i Desenvolupament Agrari, amb el 70,32 %), i participava al seu torn de diverses empreses, com ara TRAGSATEC, CYTASA (Paraguai), TREPCO (Brasil), TRAPSA (Portugal) i Producció i Tecnologia de Prefabricats, AEIE. Més de la meitat del volum de negoci corresponent al mateix any provenia dels apartats d'infraestructures agràries i de tasques forestals i els principals clients de l'empresa eren el mateix estat —amb uns 23 mil milions de pessetes— i les comunitats autònomes —amb uns 24 mil milions. S. H.

Salvador Hervàs